

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

9

3,40 EUR september 2012

TEMA MESECA

Planinstvo in lovstvo

INTERVJU

Sandi in Danica Blažina

Z NAMI NA POT

Mangart, Zillertalske Alpe

KOLEDARJI 2013

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE**
ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1000 Ljubljana
p. p. 214
www.pzs.si

Naročila sprejemamo
po e-pošti:
koledar@pzs.si
in brezplačni tel. številki:
080 18 93
(24 ur/dan, vse dni v letu).

POZDRAV Z GORA 2013 GREETINGS FROM THE MOUNTAINS 2013

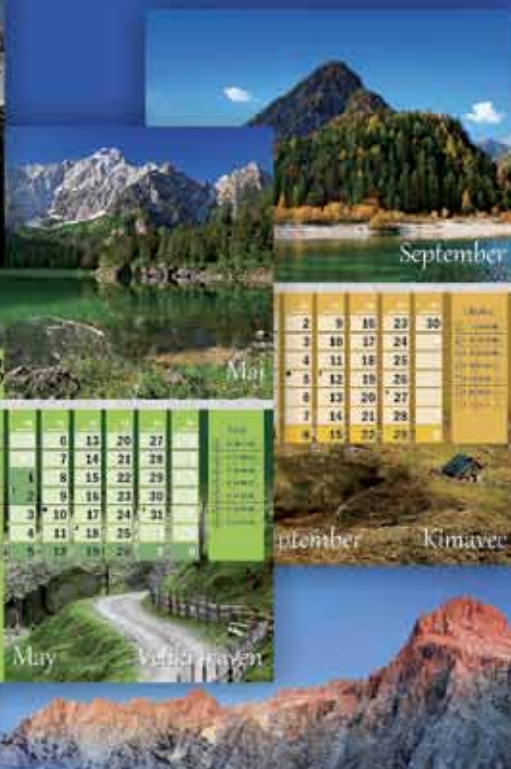
V koledarju Pozdrav z gora 2013 so izbrane fotografije, ki so bile objavljene v Planinskem vestniku. Planinski vestnik je v več kot stoletnem izhajanju ogledalo dela planinske organizacije, gorniške kulture in odraz doživljanja gora Slovencev, pri katerem so sodelovali najvidnejši kulturni delavci, oblikovalci, pisatelji in fotografi. Fotografije na koledarju predstavljajo del gorske narave v različnih letnih časih, ki vas bodo spremljale skozi leto 2013. Koledarski del je opremljen trimesečno z luninimi menami. 13-listni koledar je tiskan na kvalitetnem papirju in vezan s špiralo v sredini. Format zaprtega koledarja: 40 cm x 30 cm, odprt format koledarja: 40 cm x 60 cm. Možnost dotiska na pasici, višine 5 cm.

Cena z DDV: **4,50 €**.

UTRINKI SLOVENSKEGA PLANINSTVA SHOOTING STARS OF SLOVENIAN MOUNTAINEERING

Koledar ob 120-letnici organiziranega planinstva v Sloveniji smo pripravili v sodelovanju s Slovenskim planinskim muzejem in z izbranimi fotografijami, poslanimi na natečaj PZS. Preplet sedanosti s preteklostjo ter zgodovinski pregled z arhivskimi fotografijami in opisi dogajanja skozi 120 let planinske organizacije daje vpogled v množičnost in pomembnost planinske dejavnosti v slovenskem prostoru. Besedilo je v slovenskem in angleškem jeziku. Koledar je oblikovan v retro slogu, koledarski del je opremljen trimesečno z luninimi menami. 13-listni koledar je tiskan na kvalitetnem papirju in vezan z zlato špiralo. Format koledarja: 33 cm x 48 cm. Možnost dotiska na pasici, višine 5 cm.

Cena z DDV: **3,90 €**.

Marjan Bradeško

Presojati s svojo glavo!

Človek se po eni strani vse bolj oddaljuje od narave, po drugi pa vse več ljudi zahaja vanjo. A ti obiski so krajši kot nekoč, saj nas hitro se vrteči svet takorekoč sili v hlastanje. Če ni dovolj energije, so tu ploščice in vsakovrstne pijače, če ne vemo, kam, je tu GPS ... Toda prehranska dopolnila in tehnični pripomočki niso dovolj za zahajanje v naravo, še manj za poznavanje in spoštovanje le-te. In tu je še dodatni vidik – psihologija množic. Če gredo vsi, grem še jaz. Žal, večkrat, kar naravnost v nevarnost.

Poglejmo primer. Lani sem, po mnogih letih zahajanja v gore, z brezglavim sledenjem množici – zelo tvegalo. Bilo je na cilju gorske etape dirke po Italiji (Giro d'Italia), na vrhu gore Monte Zoncolan (1750 m). Množica se je ves dan zbirala, mnogi so se v povsem neprimerni obleki in obutvi v gorski svet pripeljali z gondolo, drugi prikolesarili, nekateri smo prišli peš iz doline. Dan je bil soparen, in bliže ko je bil zaključek dirke, z več strani in hitreje so se grmadili črni oblaki. Strele smo videli na različnih koncih in vse bliže so bile. Če bi bil tam na vrhu sam, bi že zdavnaj zbežal v dolino, v zavetje koče, kamorkoli ... A okoli je bilo nekaj tisoč ljudi, željnih tekme, zmagovalcev ... Bilo je bučno, v zraku helikopterji, napeto. Saj če so tu vsi, bom pa še jaz. Ob prihodu prvih kolesarjev se je razbesnela nevihta s točo, strele so švigale vsepovsod. Množica se je šele tedaj zganila – bližnje koče so bile takoj polne, pred gondolo, ki se je ustavila, velikanska vrsta ljudi. Z bratom sva jo v nalu ubrala kar navzdol po smučišču. Strele so mimo naju letele nekam v dolino in udarjale v temne smrekove gozdove. Zelo nevarno srečanje s strelami, iz oči v oči!

Ko sem razmišljal o svojem primeru z nevihto, kjer je množica posamezniku dala lažnega poguma, sem se kar ustrašil. Poznam podobno zgodbo skupine, ki jo je v sredogorju prav tako zalotila nevihta. Čeprav je nekdo v skupini večkrat opozoril, da je nevihta neizbežna, celo zahteval, da se umaknejo na varno, je vodja to preslišal, skupina pa mu je sledila – do udara strele. Množica lahko povsem zaslepi celo previdno in preudarno glavo. Pomislimo na številne podobne primere, ki jih vidimo v gorah vsak dan. Saj če vsi gredo na Triglav, bom pa še jaz (čeprav sem bolj slabo pripravljen). Saj če vsi smučajo tu, bom pa še jaz (pa čeprav močno sneži in je veliko novega snega). Saj če vsi gredo po tej ferati, bom šel še jaz (pa čeprav sem doma pozabil čelado). In takih "Saj če ..." je žal preveč.

Da ne bomo kot ovce (čeprav jih imam prav rad), moramo o psihologiji množic kritično razmišljati vsak dan, še posebej, ko gre za naravne sile. Planinske šole, vzgoja, samovzgoja – vsepovsod poudarimo lastno razmišljanje. Tudi pogum, da množici obrneš hrbet, če presodiš, da ni vse tako, kot bi moralo biti – pa če je to pri tebi (nepripravljenost) ali pri množici (nepremišljena odločitev). Pretehtati sam, presoditi sam, odločiti se sam, ne slepo slediti množici – lahko v gorah pomeni tudi mejo med življenjem in smrtjo.

Z NAMI NA POT – OPISI TUR

- 33 Mangart po Slovenski poti
- 33 Mangart po Italijanski poti
- 35 Mangart po ferati Via Italiana
- 35 Mangart po vzhodnem grebenu
- 37 Großer Mösele/Gran Mesule
- 37 Zsigmondyspitze
- 39 Olperer
- 39 Hochfeiler/Gran Pilastro

Foto: Dan Briški

UVODNIK

- 1 Presojati s svojo glavo!**
Marjan Bradeško

TEMA MESECA

- 4 Sodelovanje ali izključevanje? Sodelovanje!**
Gorazd Gorišek

TEMA MESECA

- 6 Iz zgodovine lovstva**
Tako je bilo nekoč ...
Romana Erhatic Širnik

TEMA MESECA

- 10 Stopimo skupaj**
Planinstvo in lovstvo
v Gornjem Posočju
Goran Šuler

TEMA MESECA

- 14 Planinci in lovci**
Uporabniki in varuhi
skupnega prostora
Davo Karničar

INTERVJU

- 16 Sandi in Danica Blažina**
O primorsko-gorenjski
navazi iz naše klasike
Žarko Rovšček

ZDRAVNIK REŠEVALEC V AKCIJI

- 22 Majska sobota**
24 ur, ki zaznamujejo človeka
Iztok Tomazin

OPAŽANJA

- 26 Planinske poti – take in take**
Malenkosti, ki so lahko
zelo pomembne
Andrej Mašera

Z NAMI NA POT

- 28 Hitro dostopen velikan**
Mangart
Bor Šumrada

Z NAMI NA POT

- 41 Privlačna gorska veriga**
Zillertalske Alpe
Vladimir Habjan

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

- 46 Muzej kot blagovna znamka**
Vizija, želje in žulji zaposlenih
Dušan Škodič

SLOVENSKA PLANINSKA POT

- 48 Novi rekorder Slovenske planinske poti**
Klemen Triler
Manca Čujež

**Vsebine vseh
Planinskih vestnikov**
od leta 1895 dalje na
www.pvkazalo.si

planinski VESTNIK
REVUJA ZA LJUBITELJE GORA

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:
Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.
Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke,
ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
112. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvorakova ulica 9, p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 87, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Andrej Stritar (namestnik odgovornega urednika),
Emil Pevec (tehnični urednik),
mag. Marjan Bradeško, Marta Krejan,
dr. Andrej Mašera, Zdenka Mihelič,
dr. Irena Mušič Habjan, dr. Mateja Pate, Dušan Škodič

ZUNANJA SODELAVCA:

Tina Leskošek, Gorazd Gorišek

LEKTORIRANJE:

Mojca Volkar Trobešek, Mojca Stritar,
Katarina Marin Hribar

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

NAKLADA: 6130 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte
po elektronskem mediju na naslov uredništva
ali na elektronski naslov. Poslani prispevki ne
vrčamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave
ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega
objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo
uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.
Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva.
Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve
izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Dvorakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po
telefonu **080 1893 24 ur na dan**.

MODRA ŠTEVILKA

Številka transakcijskega računa PZS je
05100-8010489572, odprt pri Abanki, d. d.,
Ljubljana. Naročnina 34 EUR, 58 EUR za tujino,
posamezna številka 3,40 EUR. Članarina PZS za člane
A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva
meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova
navedite tudi stari naslov. Upoštevanje samo pisne
odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti
sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport RS,
Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS in
Javna agencija za knjigo RS.

Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Via Italiana je najdržnejši pristan na Mangart
Foto: Zdenka Mihelič

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno
preverja vse članke in točnost v reviji
objavljenih opisov poti, ki praviloma
vključujejo opozorila na nevarnosti in možne
pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis
vedno subjektiven, poleg tega se objektivne
težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva
v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in
Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti
nobene odgovornosti za morebitne poškodbe
ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli
zaradi hoje po gorah po navodilih iz te revije.

GLASBA

50 Veličastje klasične glasbe pod ostenjem Grintovcev

Klasična glasba postaja
zaščitni znak Kranjske koč
na Ledinah in PD Kranj

Manca Čujež

ISTRSKA GORA

52 Gora je bila komet lepote Jačemica

Aleš Nosan

KOROŠKA 8000

54 Uresničene tridesetletne sanje

Koroška odprava na Broad Peak
Andrej Gradišnik

OTROCI IN PLEZANJE

57 Pomembno je pustiti času čas Pasti treninga mladih plezalcev

Uroš Perko in Brina
Pungerčič Perko

RAZMIŠLJANJE

60 Kje so meje gorskega turizma?

Tina Leskošek

VARSTVO NARAVE

62 Reševanje planinskih pupkov pod Bogatinom

Marija Miklič

VARSTVO NARAVE

63 Metulji selivci

Južna plodovrtka
Dušan Klenovšek

PLANINSKE KOČE

64 Koča na Dobrči najbolj priljubljena planinska koča

Zdenka Mihelič

65 NOVICE IZ VERTIKALE

69 NOVICE IZ TUJINE

70 PISMA BRALCEV

70 LITERATURA

70 PLANINSKA ORGANIZACIJA

72 V SPOMIN